

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมในภาพในหนังสือการ์ตูนกับพื้นฐานวัฒนธรรม  
ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1



นางเจนจิรา รัตนเดชาพิทักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-110-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN INTERACTION BETWEEN CULTURE APPEARED IN COMIC BOOKS  
AND CULTURAL BACKGROUND UPON READING COMPREHENSION  
OF STUDENTS OF MATHAYOM SUKSA ONE

Mrs. Chenchira Rattanadechaphithak

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Education  
Department of Audio-Visual Education  
Graduate School  
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-110-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมในภาพ ในหนังสือการ์ตูนกับพื้นฐาน  
วัฒนธรรมที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา  
ปีที่ 1

โดย

นางเจนจิรา รัตนเดชาพิทักษ์

ภาควิชา

โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา


ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ





บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง  
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต


  
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย  
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

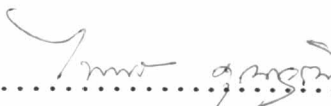
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
..... ประธานกรรมการ  
(อาจารย์ ดร. เชาวเลิศ เลิศศิลป์ฉัตร)

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษา  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง)

  
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม  
(รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ)

  
..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภกร สุวรรณาศรัย)

  
..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพพร คุณาวุฒิ)

เจนจิรา รัตนเดชาพิทักษ์ : ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง วัฒนธรรมในภาพในหนังสือการ์ตูนกับพื้นฐาน  
วัฒนธรรมที่มีต่อความเข้าใจในการอ่าน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (AN INTERACTION  
BETWEEN CULTURE APPEARED IN COMIC BOOKS AND CULTURAL BACKGROUND UPON  
READING COMPREHENSION OF STUDENTS OF MATHAYOM SUKSA ONE) อ.ที่ปรึกษา :  
ผศ.ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง, รศ.สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, 219 หน้า.  
ISBN 974-584-110-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมในภาพในหนังสือการ์ตูนกับ  
พื้นฐานวัฒนธรรมที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมต่างกัน เมื่อเรียนหนังสือการ์ตูนที่มีการดำเนินเรื่องด้วยภาพที่  
แสดงวัฒนธรรมต่างกัน มีความเข้าใจในการอ่านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมต่างกัน เมื่อเรียนหนังสือการ์ตูน มีความเข้าใจในการอ่าน  
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่ากลุ่มที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมแบบภาคกลางมีค่าเฉลี่ย  
ของคะแนนสูงกว่ากลุ่มที่มีพื้นฐานวัฒนธรรมแบบภาคเหนือ
3. นักเรียนที่อ่านหนังสือการ์ตูนที่มีการดำเนินเรื่องด้วยภาพที่แสดงวัฒนธรรมต่างภาคกัน  
มีความเข้าใจในการอ่านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือ  
การ์ตูนที่มีการดำเนินเรื่อง ด้วยภาพที่แสดงวัฒนธรรม แบบภาคกลางมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าที่อ่านหนังสือ  
การ์ตูน ที่มีการดำเนินเรื่องด้วยภาพ แสดงวัฒนธรรมแบบภาคใต้



ภาควิชา..... โสตทัศนศึกษา.....  
สาขาวิชา..... โสตทัศนศึกษา.....  
ปีการศึกษา 2536.....

ลายมือชื่อนิสิิต..... *Am Cong*.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Am*.....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *Am*.....



##C243080 : MAJOR AUDIO-VISUAL EDUCATION

KEY WORD: READING COMPREHENSION/CULTURAL BACKGROUND/CULTURE APPEARED IN COMIC BOOKS

CHENCHIRA RATTANADECHAPHITAK : AN INTERACTION BETWEEN CULTURE APPEARED IN COMIC BOOKS AND CULTURAL BACKGROUND UPON READING COMPREHENSION OF STUDENTS OF MATHAYOM SUKSA ONE. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. SUGREE RODPOTHONG, Ph.D., SOMCHOW NETPRASERT, M.Ed., 219 pp. ISBN 974-584-110-2

The purpose of this research was to study the interaction between culture appeared in comic books and cultural background upon reading comprehension of students of mathayom sukka one.

The finding are as follows:-

1. No significant interaction was found between culture appeared in comic books and cultural background upon reading comprehension of students of mathayom sukka one at .05 level.
2. There were statistically significant differences between reading comprehension of students who learnt comic books with north cultural background, central cultural background and south cultural background at .05 level. The students who received central cultural background had significantly better reading comprehension than students who received north cultural background at .05 level.
3. There were statistically significant differences of reading comprehension of students with different cultural appeared in comic book styles. The central cultural appeared in comic book style showed better reading comprehension than south cultural appeared in comic books style at .05 level.

ภาควิชา..... โสศทศนศึกษา

สาขาวิชา..... โสศทศนศึกษา

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิติ..... *Dr. Som*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Sue*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....



## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกรี รอดโพธิ์ทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีตลอด และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภร สุวรรณาศรัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพพร คุณาภูมิ และอาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศชโลฬาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบและเสนอแนะการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมรา รอดดารา อาจารย์สาทร เจริญศักดิ์ อาจารย์วรพร เกียรติศักดิ์โสภณ คุณอุทุมพร เรือนน้อย อาจารย์ปริยานุช วรรณิกา และขอขอบพระคุณ ดร.ติลก ติลกานนท์ ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางจิตวิทยาและการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นอกจากนั้นผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ คณะครูและนักเรียน โรงเรียนจักรคำคณาทร โรงเรียนสวนบุญโญภิรมย์ โรงเรียนป่าซาง จังหวัดลำพูน โรงเรียนธรรมาสัจจิตต์วิทยา 2 จังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนมัธยมน้ำตด โรงเรียนมูลนิธิวัดควนวิเศษ จังหวัดตรัง และโรงเรียนสาธิตจุฬาฯ (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งได้กรุณาให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปนิดา ศิริกุลวิเชฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมนต์ ภู่งงษา อาจารย์วิวัฒน์ชัย สุขัทนภ์ อาจารย์นาถวดี แซ่ตัน คุณกิตติยาภรณ์ ทิรณยศชาติวี มล.กิจจารุณี บำรุงตระกูล คุณไชยยันต์ แสงภู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย .....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ .....	จ
กิตติกรรมประกาศ .....	ฉ
สารบัญตาราง .....	ณ
<b>บทที่</b>	
1    บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย .....	3
สมมุติฐานในการวิจัย .....	4
ขอบเขตของการวิจัย .....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย .....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	5
2    เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	6
หนังสือการ์ตูน .....	7
ความหมายของการ์ตูนและหนังสือการ์ตูน .....	7
ประวัติและวิวัฒนาการหนังสือการ์ตูน .....	8
ประเภทของหนังสือการ์ตูน .....	10
บทบาทของหนังสือการ์ตูนที่มีต่อการเรียนการสอน .....	11
หลักเกณฑ์ในการสร้างหนังสือการ์ตูน .....	12
การรับรู้กับการแปลความหมาย .....	23
วัฒนธรรม .....	28
ความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม .....	28
องค์ประกอบของวัฒนธรรมที่ใช้ในการวิจัย .....	30
ความสัมพันธ์ระหว่างการ์ตูนกับการศึกษา .....	64

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานกับวัฒนธรรม .....	66
ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงาน การศึกษา และวัฒนธรรม .....	68
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	71
3    วิธีดำเนินการวิจัย .....	77
กลุ่มตัวอย่าง .....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	78
วิธีดำเนินการทดลอง .....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล .....	82
4    ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	83
5    สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	90
สรุปผลการวิจัย .....	93
อภิปรายผลการวิจัย .....	93
ข้อเสนอแนะ .....	95
รายการอ้างอิง .....	97
ภาคผนวก .....	112
ประวัติผู้วิจัย .....	129



สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงการจัดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลอง .....	78
2	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามพื้นฐานทางวัฒนธรรมและวัฒนธรรมในภาพในหนังสือการ์ตูน .....	84
3	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมของภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ เมื่อเรียนจากหนังสือการ์ตูนที่มีภาพแสดงพื้นฐานทางวัฒนธรรมต่างแบบกัน .....	86
4	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน 3 ภาค โดย Tukey Method .....	88
5	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่ของค่าเฉลี่ยของคะแนนความเข้าใจในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนจากหนังสือการ์ตูนที่มีภาพแสดงพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน 3 แบบ โดย Tukey Method .....	89